

Tien jaar ALPO: van 'wijsneus' naar leerkracht plus

Een kritische en onderzoekende houding, een frisse blik, extra kennis en de capaciteit om veranderingen in gang te brengen. Interessante eigenschappen voor een basisschoolleerkracht. Tien jaar geleden was de Universiteit van Utrecht de eerste met een academische lerarenopleiding primair onderwijs (ALPO). Hoe gaat het nu in de praktijk? Wat doen de leraren met die kennis? En klikt het wel met hun hbo-collega's?

TEKST EN GROTE FOTO: SANNE VAN DER MOST

De kwaliteit van het basisonderwijs moest omhoog. Maar hoe prikkel je vwo'ers om naar de pabo te gaan? Vinden ze er wel voldoende uitdaging en verdieping? In hun studie én later voor de klas? De Academische Lerarenopleiding Primair Onderwijs - kort ALPO - was het antwoord op deze vragen. In vier jaar tijd halen de studenten hier hun pabo-diploma én een universitair bachelordiploma in onderwijswetenschappen of pedagogiek.

Wat klein en onbekend begon, is inmiddels uitgegroeid tot een redelijk begrip in onderwijsland. Inmiddels zijn er honderden academisch geschoolde juffen en mees-

ters en velen werken op basisscholen. 'Dat is best een uitdaging', verklaart Ed Booms, assessor bij de ALPO in Utrecht én directeur van Obs De Veldraker in Nieuwegein. 'Want er zit een groot verschil tussen universitair wetenschappelijk bezig zijn en tegelijkertijd kleuterliedjes zingen. ALPO'ers kiezen daar bewust voor en proberen dat zo veel mogelijk te combineren.'

Achter in de trein

Toch gaat dat in de praktijk niet altijd vanzelf. Booms: 'Iedereen die nieuw op een school begint, wordt geacht achter in de trein te zitten en precies te doen wat alle anderen ook doen, dan komt het wel goed. Ze worden meteen ingezet op een taak als leerkracht en draaien mee in de dagelijkse routine.' En daar gaat het volgens Booms vaak mis. Academische leerkrachten hebben namelijk andere competenties. Ze hebben een kritische en reflectieve houding. Ze zijn gewend veel meer te onderzoeken en te kijken waarom iets niet werkt en hoe het anders kan. Of waarom iets juist wél werkt en hoe je het ook elders kunt inzetten. 'Dat heeft ook zijn weerslag op hoe ze lesgeven en de kinderen uitdagen', vervolgt Booms. 'Ze stellen vragen van een hogere orde en zetten kinderen meer aan het denken. Dus niet recht toe recht aan een gesloten vraag, wat is hoofdstad van Nederland? Maar 'hoe zou je dat op kunnen zoeken?'

Oneerlijk

Scholen moeten volgens Booms veel meer kijken naar die aanvullende kwaliteiten en de voortrekkersrol die de ALPO'er kan vervullen in plaats van alleen maar te zeggen 'zorg eerst maar eens dat je je klas goed kunt runnen'. Natuurlijk is dat lastig, geeft Booms toe. 'Met het huidige lerarentekort zijn scholen allang blij als er überhaupt iemand voor de klas staat, hoe die ook is opgeleid.' Toch moet er volgens Booms iets veranderen. 'Het vervelende van onderwijs is dat je wordt betaald voor je aan-

Romi Verschoor (23, invaller op verschillende openbare scholen in Utrecht)

'Onderbuikgevoel is lang niet altijd onderbouwd'

De koppeling tussen wetenschap en praktijk vind ik erg interessant. Ik kijk graag schoolbreed en ik heb ideeën over hoe het eraan toe gaat en wat anders kan. In het onderwijs wordt veel geredeneerd vanuit een onderbuikgevoel. Dat is niet altijd even goed onderbouwd. Eigenaarschap en zelfstandigheid zijn van die thema's. Dat leerlingen zelf kunnen kiezen of ze aan een instructie meedoen of niet. Dat klinkt mooi, maar uit onderzoek blijkt dat dit niet per se bevorderlijk is voor de leerresultaten. Meervoudige intelligentie is nog zo'n term. Dat kan zeker bruikbaar kan zijn, maar het is niet onderbouwd. Als academisch opgeleide leerkracht kijk ik daar kritisch naar. Tegelijkertijd wil ik niet bemoeizuchtig overkomen. Daarom denk ik er goed over na hoe ik dat soort dingen breng. Laten zien welke meerwaarde ik kan bieden, werkt volgens mij het best. Voor een school waar ik les gaf, ontwierp ik een lessenserie over 'leren leren', waarin leerlingen leerden hoe hun hersenen werken en hoe zij het best kunnen leren. De school gaf me daar de ruimte voor en ze waren erg blij met het resultaat.'

Ed Booms, ALPO-assessor en directeur van obs De Veldraker in Nieuwegein:
'Blijf kritische vragen stellen!'

Sietske Zijlstra (22, invaller op verschillende openbare scholen in Utrecht)

'We moeten zelf aantonen wat we waard zijn'

'Tijdens de opleiding werd ons altijd verteld dat we een voortrekkersrol gingen krijgen. Daar merk ik nog niet zo veel van. Het is toch snel weer de waan van de dag waarin je mee gaat.

Zeker in het begin was ik vooral bezig met orde bewaren en alle kinderen blijven zien. Ik kom natuurlijk net van school en moet nog veel leren. Helaas ziet niet iedereen dat zo en moeten we soms tegen vooroordelen opboksen. Die academische leerkrachten hebben totaal geen discipline, zei laatst een juf op Facebook. Onzin natuurlijk. Wij zijn niet anders dan gewone pabo-leerkrachten, maar daarbovenop nemen we wel een heleboel extra's mee. Dat moeten we zelf aantonen. Ik doe dat vooral in de opdrachten die ik uitvoer. Ik probeer mijn kennis zo in te zetten dat de school er ook echt wat aan heeft. Tijdens mijn bachelorscriptie deed ik voor een school onderzoek naar het combineren van speciaal en regulier onderwijs. Ik heb toen bij alle leerkrachten geïnventariseerd wat ze nodig hebben om goed les te geven. Dat resulteerde in een mooi inzicht voor de school en een concreet advies waar ze echt wat aan hadden.'

wezigheid en niet voor je kwaliteiten. Natuurlijk moet je eerst wat laten zien, maar als je dat eenmaal hebt gedaan en de school er wat aan heeft, dan moet dat wél worden beloofd. Dat vinden mensen soms oneerlijk en dat is gek. Messi verdient ook meer dan andere voetballers.'

De uitdaging: wetenschappelijk bezig zijn en tegelijkertijd kleuterliedjes zingen

Wijsneus

Ook voor de ALPO'ers zelf ziet Booms een rol. 'Ze zijn vaak te bescheiden om te laten zien wat ze in huis hebben. Dat is ook niet zo gek: je komt nieuw binnen in een bestaande organisatie en je moet meteen meedraaien in een bestaand team. Je merkt soms dat collega's denken: 'die wijsneus komt ons zeker vertellen hoe wij ons werk moeten doen'. Maar juist daarom moet de ALPO'er volgens Booms laten zien wat hij waard is. 'Niet op een betweterige manier, maar door kritische vragen te blijven stellen, die voortrekkersrol op zich te nemen en laten zien dat hij een leerkracht met een plus is.' ◀